

ARTS

La Gioconda compleix 500 anys

Mila Torres

La Gioconda de Leonardo da Vinci és el quadre més famós a Occident i una de les obres d'art més conegudes al món. Quan es parla de la Gioconda o de la Mona Lisa tothom té la seva imatge present. La seva publicitat ha traspasat les barreres de qualsevol expectativa dins el marketing més actual. Els publicista voldrien que la marca que representen o en la que estan treballant arribés a tenir només una quarta part d'impacte en el públic. Aquesta obra ha traspasat la barrera del temps a l'igual que la més audaç previsió d'influència en el públic.

És per aquest motiu que ha estat utilitzada com a imatge de propaganda política. Ja el 1918 en la tarja de La Gioconda Kaiser i més tard com la Gioconda Stalin.

També s'ha fet servir en anuncis publicitaris motiu pel qual ha patit deformacions (se li ha arribat a posar bigoti) i descomposicions. Ha inspirat cançons. El terme "leonardesc" s'ha vist inclòs en el llenguatge popular. I els artistes contemporanis l'han fet servir com a inspiració i l'han introduït en les seves pròpies obres. Es tracta, per tant, d'una creació sense parangó a la història, una obra que sobrepassa el pas del temps i que continua tan vigent com fa ara 500 anys.

Leonardo da Vinci (Vinci, prop de Florència, 1452- Clos-Lucé, Amboise, 1519) va realitzar la Mona Lisa aproximadament entre 1503-1506, és ara el moment de celebrar el seu mig segle de vida, que no es poc. Està realitzada en oli sobre fusta i les seves dimensions són de 77x53 cm trobant-se en el Musée du Louvre a París.

El nom del quadre procedeix de Giorgio Vasari (1511-1574), pintor, arquitecte i biògraf italià que es podria considerar com el primer historiador de l'art. Vasari va deixar escrit que la model era Madonna Lisa Gherardini, sent Mona una contracció de madonna i d'aquí Mona Lisa. Lisa estava casada amb Francesco del Giocondo, un comerciant florentí que va encarregar l'obra a Leonardo, és per aquest motiu que també se la coneix amb el nom de La Gioconda.

Da Vinci malgrat ser un encàrrec, després de quatre anys de treball no va voler vendre la seva obra i va continuar amb ella fins i tot en la seva darrera residència a França.

La Gioconda pertany al Renaixement del segle XVI, al cinquecento. Aquest és un segle en el que la figura de l'ésser humà és el nucli principal deixant-se els paisatges com a fons emboirats, capvespres..., es a dir, sense que aquests puguin treure importància a l'home o la dona representats.

Lisa Gherardini va néixer el 1479, per tant, tenia 24 anys quan es va iniciar el retrat es presenta asseguda en una cadira amb el braç dret descansant en el recolça-brços amb una posició del cos recte. La seva roba es discreta i no porta joies, tot això efectuat amb la intenció de que l'espectador no distregui la seva mirada en coses sense valor i centri tota l'atenció en la bellesa, en l'enigma i en l'ànima de la representada.

Els ulls i el somriure són els protagonistes principals perquè són els encarregats de mantenir la mirada del públic. Són ells els que tenen tota la força representativa. No es vol indicar només la bellesa física d'una dama, sinó tota la seva riquesa interior que es basa en donar una gran sensació de tranquil·litat, d'equilibri i, fins i tot, de felicitat. La figura es presenta de front per no voler amagar res, ni sensualitat, ni sensibilitat ni sentiments. Tots estan patents, tots es respiren, tots existeixen, d'aquí la grandiositat de la petita tela.

Per darrera de la composició triangular de la figura existeix un altre pla, el paisatge. La natura que es planteja per darrera de La Gioconda no es definida però en contrast amb la tranquil·litat que emana de la figura femenina, el paisatge està en continu moviment mitjançant rius, roques, boira, donant una sensació d'irrealitat que pot evocar el món surreal. Per altra part, aquest tipus de paisatge era molt característic de Leonardo amb el qual afegia un element romàntic a la seva obra, està tractat amb la tècnica inventada pel mateix artista del sfumato que consisteix en fondre la llum i l'ombra en tons de color molt difusos, difumina els trets per a que els contorns no quedin ben definits.

La Gioconda ha sigut molt comentada i l'explicació del quadre ha tingut moltes versions, entre altres:

- Explicació del somriure degut a una suposada afecció asmàtica de la model.

- Desig de pintar-la nua, basant-se en uns suposats esborranys realitzats per l'artista.

- La Dra. Lillian Schwarts assegura que Leonardo es va pintar ell mateix i recolza la seva teoria analitzant els trets facials de la cara de l'artista i de Mona Lisa

- S'ha dubtat del sexe del personatge representat

Si ha provocat tants estudis i comentaris és, sens dubte, perquè es tracta d'una obra que atreu, que reclama l'atenció. Una obra que ha aconseguit que la seva comunicació traspassi els anys i els segles arribant a ser la sublimació formal i expressiva de l'art de Leonardo da Vinci mitjançant la representació d'una figura tendre, enigmàtica i fins i tot, inescrutable, no sens permet entrar en el seu pensament, allà on tots voldríem arribar.

FELICITATS, MONA LISA

